

WYKAZ TEMATÓW
DO USTNEJ CZĘŚCI
EGZAMINU MATURALNEGO
Z JĘZYKA POLSKIEGO
2014-2015

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych
im. Józefa Piłsudskiego
w Zakliczynie

Literatura

1. Przemiany bohaterów literackich. Przedstaw ich znaczenie dla interpretacji utworu, odwołując się do wybranych przykładów z dwóch różnych epok.
2. Motywy mitologiczne w poezji współczesnej. Określ ich funkcje, analizując wybrane przykłady.
3. Oceń postawy rodziców ukazane w wybranych utworach dramatycznych literatury polskiej i/lub obcej.
4. Jak romantycy, a jak poeci współcześni określają funkcję poety i poezji. Porównaj wybrane przykłady.
5. Utopie i antyutopie. Zanalizuj wybrane przykłady z literatury polskiej i obcej.
6. Problemy moralne człowieka w sytuacjach granicznych. Zaprezentuj zagadnienie, analizując postawy wybranych bohaterów z dwu różnych epok.
7. Obraz świata kreowany w utworach poetów współczesnych. Rozwiń temat, analizując wybrane utwory.
8. Poezja jako narzędzie walki z systemem. Omów zjawisko, odwołując się do wybranych utworów z literatury powojennej.
9. Motywy średniowieczne w literaturze późniejszej (np. w powieściach gotyckich, w literaturze fantasy). Zanalizuj wybrane przykłady.
10. Funkcje groteski w dramacie XX wieku. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literatury polskiej i obcej.
11. Motywy autobiograficzne w twórczości wybranego pisarza. Określ ich funkcje, dokonując analizy wybranych utworów.
12. Dylematy współczesnego człowieka. Zaprezentuj temat, odwołując się do utworów literatury polskiej powstałej po 1956 roku.
13. Funkcja obrzędów ludowych w literaturze polskiej. Zaprezentuj temat analizując wybrane utwory z dwóch różnych epok literackich.
14. Buntownik czy nieudacznik? Na podstawie wybranych utworów literackich dokonaj osądu bohaterów romantycznych i ich duchowych spadkobierców.
15. Motyw przebaczenia w literaturze. Określ jego funkcje, dokonując analizy wybranych utworów.
16. Przewroty społeczne i rewolucje jako temat literatury różnych epok. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie.
17. Miłość romantyczna w literaturze romantycznej i dziełach epok późniejszych. Omów funkcjonowanie tego motywu na podstawie analizy wybranych utworów.
18. Historia jako czynnik determinujący ludzki los. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie XIX i XX wieku.
19. Taniec i jego symbolika w dziele literackim. Omów temat, analizując wybrane utwory.
20. Portrety Żydów polskich w literaturze XIX i XX wieku. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie.
21. Na podstawie analizy wybranych utworów średniowiecznych i młodopolskich omów relacje zachodzące między Bogiem a człowiekiem.
22. Lud i jego kultura jako źródło inspiracji dla twórców różnych epok. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie.
23. Sąd o Polsce i Polakach zawarty w utworach literackich różnych epok. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
24. Różne obrazy wsi w literaturze XVI i XIX wieku. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie.
25. Obraz Boga w poezji renesansu, baroku i Młodej Polski. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie.

26. Różne portrety kobiet w literaturze XIX i XX wieku. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie.
27. Wpływ lektur na życie bohaterów literackich. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie.
28. Na podstawie analizy wybranych utworów literackich, zaprezentuj bohaterów idących własnymi ścieżkami.
29. Literacki portret idealistów i marzycieli. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie z różnych epok.
30. Różne ujęcia motywu domu rodzinnego. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie z różnych epok.
31. Problem postawy człowieka wobec zła i jego odzwierciedlenie w literaturze. Przedstaw różne jego ujęcia, analizując wybrane utwory.
32. Przedmioty bliskie człowiekowi. Na podstawie analizy wybranych utworów literackich omów rolę, jaką odgrywają przedmioty w życiu bohaterów i w kreacji świata przedstawionego.
33. Literackie zapisy rozmowy człowieka z Bogiem. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie z różnych epok.
34. II wojna światowa z perspektywy więźnia, żołnierza, cywila... Omów temat, analizując wybrane przykłady.
35. Różne portrety mężczyzn w literaturze polskiej i obcej XIX i XX wieku. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
36. Literackie portrety przyjaciół. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie z różnych epok.
37. Poezja kobieca XX wieku i jej cechy. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie.
38. Piękno i brzydota jako kategorie estetyczne w poezji polskiej i europejskiej. Omów temat, analizując wybrane utwory literackie z różnych epok.
39. Topos życia jako teatru. Zaprezentuj różne sposoby kreowania tego motywu w wybranych utworach literackich.
40. Odwołując się do analizy wybranych komedii A. Fredry i S. Mrożka, porównaj sposób kreacji bohaterów i rodzaj zastosowanego komizmu.
41. Na podstawie analizy wybranych utworów literackich omów mechanizmy działania systemu totalitarnego.
42. Literatura w sprawie tolerancji. Omów utwory literackie, których zadaniem było zwalczanie stereotypów.
43. Przedstaw funkcjonowanie motywu dzieciństwa w literaturze. Omów, odwołując się do przykładów z różnych epok.
44. Odwołując się do wybranych przykładów literatury polskiej i obcej, porównaj historie świata realnego z historią przedstawioną w dziełach fantasy. Przedstaw wnioski.
45. Człowieczeństwo w czasach wojny. Omów problem, odwołując się do literatury polskiej i obcej.
46. Przedstaw problem umierania i walki ze śmiercią w utworach literackich różnych epok.
47. Nadzieja-jej funkcjonowanie w literaturze różnych epok. Omów problem, odwołując się do przykładów z literatury polskiej i obcej.
48. Odwołując się do wybranych przykładów literatury polskiej przedstaw, jaki wpływ miała religia na ukształtowanie się świadomości narodowej. Zwróć uwagę na rolę kultu maryjnego.
49. Przedstaw funkcjonowanie motywu szatana i Boga w utworach literatury polskiej i obcej.
50. Przedstaw wpływ rodziców na kształtowanie się osobowości i losów wybranych bohaterów literackich.

51. Motyw dojrzewania bohatera w literaturze. Przedstaw problem na wybranych przykładach.
52. Literatura męska i literatura kobieca-tożsame czy różne spojrzenie na rzeczywistość. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych dzieł literackich różnych epok.
53. Młodzi i starzy-przedstaw spory międzypokoleniowe w literaturze różnych epok.
54. Wieś a miasto. Omów podobieństwa i antynomie, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
55. Bunt i pokora wobec zrządeń losu. Przedstaw motyw literacki w oparciu o teksty z literatury polskiej i obcej.
56. Zwierzęta w literaturze. Omów różne funkcje motywu, odwołując się do wybranych tekstów literatury polskiej i obcej.
57. Na podstawie analizy wybranych dzieł literatury polskiej, powiedz, jaki obraz XX wieku dają twórcy literatury faktu.
58. Ukaż i porównaj obraz zaświatów w literaturze średniowiecznej i renesansowej.
59. Polska poezja w obronie świata wartości. Omów twórczość wybranego poety współczesnego.
60. Scharakteryzuj cechy poezji religijnej, odwołując się do twórczości Jana Twardowskiego(lub innych poetów różnych epok).
61. Różne oblicza miłości. Przedstaw temat, analizując wybrane utwory literackie.
62. Parabola literacka jako sposób przedstawiania rzeczywistości. Zinterpretuj wybrane teksty.
63. Motyw życia rodzinnego w literaturze. Zaprezentuj analizę różnych jego wersji w wybranych utworach .
64. Żartem i serio o wadach Polaków. Porównaj różne sposoby kreowania bohaterów na podstawie analizy materiału literackiego.
65. Zaprezentuj funkcjonowanie motywu matki w literaturze. Przeanalizuj przykłady z różnych epok.
66. Motyw gór w twórczości pisarzy polskich. Przedstaw na 4.wybranych przykładach.
67. Obraz Polaków w poezji śpiewanej końca XX wieku. Omów na kilku wybranych przykładach.
68. Obraz strachu w literaturze. Rozważ problem w oparciu o teksty wybranych horrorów i powieści gotyckich.
69. Obecność motywów franciszkańskich w literaturze polskiej. Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady z różnych epok.
70. Uczty i biesiady. Omów funkcjonowanie tego motywu na podstawie analizy wybranych utworów literackich różnych epok.
71. Na podstawie analizy wybranych utworów omów różne sposoby prezentowania rzeczywistości w powieściach tzw. realizmu magicznego(np. G. G. Marquez , I. Allende).
72. Porównaj kreacje bohaterów antycznych i literatury fantasy, analizując wybrane przykłady.
73. Omów motyw władzy i jego funkcjonowanie, analizując wybrane teksty literackie.
74. Przedstaw różne rodzaje bohaterstwa, dokonując analizy wybranych tekstów literackich.

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

1. Różne konwencje miłości w literaturze i sztuce. Zanalizuj cztery przykłady z różnych epok.
2. Wierność ideałom jako ocalenie ludzkiej godności i honoru. Przedstaw temat, odwołując się do przykładów z literatury i filmu.
3. Omów funkcje motywu podróży, analizując przykłady literackie i malarskie dwu epok.
4. Namiętności człowieka uwikłanego w konflikty epoki. Rozwiń temat, poddając analizie przykłady z literatury i sztuki romantycznej i współczesnej.
5. Dzieła malarzy jako inspiracje poetów. Zanalizuj wybrane przykłady.
6. Różne wizerunki lekarza w literaturze i filmie. Omów wybrane przykłady.
7. Fascynacja techniką w literaturze, malarstwie i filmie XX wieku. Rozwiń temat, analizując wybrane przykłady.
8. Od powieści gotyckiej do horroru – dokonaj analizy wpływu literatury romantycznej na współczesny film.
9. Powstanie styczniowe w literaturze, malarstwie i filmie. Dokonaj analizy porównawczej wybranych przykładów.
10. Przedstaw motyw pożegnania i jego funkcje w literaturze, malarstwie, filmie. Odwołaj się do wybranych przykładów.
11. Polscy emigranci i ich problemy. Rozwiń temat, analizując wybrane utwory literackie, filmowe i/lub teatralne.
12. Dosłowne i metaforyczne funkcjonowanie jesieni w wybranych utworach literackich i malarskich różnych epok. Zanalizuj przykłady.
13. Wizerunek ojca w literaturze i malarstwie. Rozwiń temat, ukazując różne ujęcia tego motywu.
14. Ostatnie sceny utworów literackich i filmów. Określ, jakie funkcje pełnią one w wybranych dziełach.
15. Portrety Sarmatów w literaturze, malarstwie i filmie. Dokonaj analizy porównawczej wybranych przykładów.
16. Motyw Tatr i sposoby jego prezentacji w wybranych utworach literackich i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
17. Wizje czterech żywiołów (wody, ognia, powietrza i ziemi) w literaturze i sztuce wybranej epoki. Wskaż ich funkcje.
18. Wizerunki świętych jako inspiracja dla twórców różnych epok. Zaprezentuj zagadnienie na przykładach wybranych tekstów kultury.
19. Obraz rewolucji w literaturze i sztuce. Wskaż podobieństwa i różnice na podstawie różnych tekstów kultury.
20. Fascynacja Wschodem. Przedstaw funkcjonowanie motywów orientalnych w wybranych tekstach kultury.
21. Wskaż funkcje symbolizmu w literaturze i sztukach plastycznych. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
22. Motyw anioła w literaturze i sztuce. Zanalizuj wybrane przykłady.
23. Porównaj kreacje antycznych herosów i bohaterów kultury masowej, analizując wybrane przykłady.
24. Światło i ciemność jako ważny motyw w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
25. Ukaż relacje między dziełem literackim a jego ekranizacją. Odwołaj się do wybranych przykładów.
26. Wizja końca świata jak motyw różnych tekstów kultury. Przedstaw jego funkcjonowanie, odwołując się do przykładów.

27. Omów wpływ II wojny światowej na literaturę i sztukę. Odwołaj się do przykładów polskich i obcych.
28. Motyw szlacheckiego dworu w literaturze i sztuce XIX i XX wieku. Omów jego funkcjonowanie na wybranych przykładach.
29. Zbrodniarz bohaterem literackim i filmowym. Ukaż różne jego kreacje, odwołując się do wybranych przykładów.
30. Impresjonizm w literaturze Młodej Polski i malarstwie przełomu XIX i XX wieku. Przedstaw zagadnienie, porównując wybrane przykłady.
31. Obecność kultury żydowskiej w literaturze i sztuce XIX i XX wieku. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
32. Przedstaw funkcjonowanie wybranego motywu biblijnego w literaturze i sztuce na przestrzeni epok, analizując wybrane przykłady.
33. Analizując wybrane teksty kultury, przedstaw funkcjonowanie wybranego motywu antycznego w literaturze i sztuce na przestrzeni epok.
34. Sposoby kreowania natury w poezji i malarstwie. Dokonaj analizy wybranych dzieł.
35. Przedstaw różnorodne ujęcia motywu ogrodu w literaturze i sztuce, analizując wybrane przykłady.
36. Zaprezentuj obraz dziecka w literaturze , sztuce(filmie).Porównaj wybrane przykłady z różnych epok.
37. Scharakteryzuj różne obrazy domu w literaturze i filmie, dokonując analizy wybranych tekstów kultury.
38. Oblicza miłości. Porównaj sposoby prezentowania tematu, analizując wybrane teksty kultury.
39. Na podstawie analizy wybranych utworów literackich oraz innych tekstów kultury powstałych po 1989 roku omów sposoby kreowania w nich postaci kobiecych.
40. Wskaż funkcje ekspresjonizmu w literaturze i sztukach plastycznych. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
41. Literackie i malarskie portrety rycerzy. Omów temat, analizując wybrane przykłady z różnych epok.
42. Obraz holocaustu w literaturze i filmie. Na podstawie analizy wybranych dzieł porównaj sposób ujęcia tego tematu.
43. Współczesny film i literatura jako świadectwo kryzysu wartości. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
44. Motyw winy i kary w literaturze i filmie. Omów temat, analizując wybrane przykłady z różnych epok.
45. Bohater literacki a jego kreacja filmowa lub/i teatralna. Dokonaj porównania, analizując środki wyrazu typowe dla wybranych dzieł.
46. Karykatura jako jeden ze sposobów prezentacji człowieka w różnych tekstach kultury. Omów zagadnienie, dokonując analizy wybranych utworów.
47. Literackie i filmowe portrety młodzieży. Porównaj sposób ujęcia tematu, analizując wybrane utwory literackie i filmowe powstałe po 1989 roku.
48. Wielcy artyści jako bohaterowie literatury i filmu. Omów temat, dokonując analizy wybranych utworów.
49. Różne ujęcia motywu *vanitas* w literaturze i sztuce. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
50. Rola groteski w literaturze i malarstwie na przestrzeni wieków. Omów i porównaj funkcjonowanie tej kategorii estetycznej na wybranych przykładach.
51. Science fiction w literaturze i filmie. Omów na wybranych przykładach.
52. Moralne rozterki postaci w literaturze i filmie. Przedstaw na wybranych przykładach.

53. Wielorakie ujęcia motywu śmierci w literaturze, malarstwie, filmie. Odwołaj się do wybranych przykładów.
54. Literatura i malarstwo jako sztuki portretowania ludzi. Omów różne ujęcia problematyki.
55. Wskaż funkcje naturalizmu w literaturze i sztukach plastycznych. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
56. Reinterpretacja utworów literackich we współczesnej muzyce. Przedstaw temat, analizując wybrane przykłady.
57. „Być albo nie być?” To alternatywa, przed którą staje każdy człowiek. Przedstaw temat, odwołując się do różnych tekstów kultury.
58. Sylwetki rycerzy i żołnierzy w literaturze i filmie. Przedstaw podobieństwa i różnice w kreowaniu tych wizerunków.

Język

1. Zapożyczenia językowe we współczesnej polszczyźnie. Zanalizuj przykłady i oceń zasadność stosowania zapożyczeń.
2. Na wybranych przykładach zanalizuj pochodzenie nazw miejscowych i osobowych Twojego regionu.
3. Polszczyzna potoczna w literaturze XX wieku. Dokonaj analizy zgromadzonego materiału.
4. Funkcje neologizmów artystycznych w wybranych utworach literackich. Zanalizuj zgromadzony materiał.
5. Nowomowa jako zjawisko językowe. Dokonaj analizy przykładów i oceny zjawiska.
6. Język i styl współczesnej prozy reportażowej. Rozwiń temat, dokonując analizy przykładów.
7. Zbadaj język i styl Twojego ulubionego publicysty/pisarza. Przedstaw przykłady i wnioski.
8. Właściwości językowe gwary Twojej miejscowości na tle dialektu małopolskiego. Zanalizuj zgromadzony materiał.
9. Na wybranych tekstach literackich XIX i XX wieku, omów zjawisko stylizacji językowej i określ jej funkcje.
10. Funkcje języka w tytułach i nagłówkach prasowych. Omów zagadnienie, analizując wybrane przykłady.
11. Na podstawie analizy zebranego materiału językowego omów sposób tworzenia i funkcje gwary uczniowskiej.
12. Na podstawie analizy zebranego materiału językowego dokonaj klasyfikacji i omów mechanizmy postawiania błędów językowych pojawiających się w audycjach radiowych, telewizyjnych i w czasopiśmie młodzieżowych.
13. Na podstawie analizy zebranego materiału językowego omów rolę języka w tworzeniu groteskowego obrazu świata.
14. Język mediów. Omów różne odmiany stylu publicystycznego, analizując wybrane przykłady.
15. Omów zjawisko mody językowej, odwołując się do przykładów z współczesnej polszczyzny.
16. Współczesna polszczyzna widziana przez filmowców. Dokonaj analizy języka bohaterów dwóch polskich filmów fabularnych z ostatnich dziesięciu lat.
17. Język jako narzędzie manipulowania społeczeństwem. Omów problem, odwołując się do analiz kilku tekstów propagandowych.
18. Humor jako sposób interpretowania świata. Omów kwestie na przykładach wybranych utworów różnych autorów i epok.
19. Język różnych typów reklam. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
20. Specyfika języka sprawozdań sportowych. Omów na wybranych przykładach.
21. Język ludzi radia i telewizji. Odwołując się do konkretnych przykładów, przedstaw najczęściej pojawiające się typy błędów i przeprowadź ich analizę.
22. Perswazja jako główna funkcja języka reklamy. Przedstaw w odwołaniu się do wybranych przykładów.
23. Retoryka wystąpień sejmowych. Przedstaw problem, analizując wypowiedzi polityków.
24. Tak mówią bohaterowie literaccy. Omów i zanalizuj język wybranych postaci uwzględniając ich charakter, przynależność środowiskową i wpływ epoki.
25. Obraz współczesnej Polski i Polaków ukazany w języku tekstów hip-hopowych. Przedstaw temat, analizując wybrane przykłady.